

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet Kampen om tiden – mer tid till lärande (SOU 2021:30)

Dnr 2021:1089

Sammanfattning

Skolverket instämmer i eller har inget att invända mot flera av betänkandets förslag och bedömningar. I remissyttrandet utgår Skolverket ifrån att det är förtjänstfullt om bestämmelserna om stödinsatser, målgrupper och skolformer i så stor grad som möjligt stämmer överens, om det inte finns starka skäl för att ha olika regler med hänsyn till skolformens särart. Punktlistan nedan sammanfattar Skolverkets ställningstaganden kring de förslag där myndigheten har synpunkter på, invändningar emot eller motsätter sig förslagen.

- (5.5) Myndigheten tillstyrker utredningens förslag om att villkoren för prioriterad timplan och anpassad timplan inte ska ändras samt att målgrupperna för stödinsatserna inte ska utvidgas, med ett undantag.
- (6.7.1) Skolverket tillstyrker utredningens förslag om en skyldighet för huvudmän att erbjuda studietid under två timmar per vecka i anslutning till elevernas ordinarie undervisningstid för elever i grundskolans årskurs 4–9, med ett undantag.
- (6.7.2) Skolverket tillstyrker utredningens förslag att studietid ska erbjudas under ledning av lärare. Skolverket tillstyrker även att annan personal kan medverka, förutsatt att de har sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas utveckling och lärande främjas. Skolverket ställer sig dock tvekan till behovet av en särskild reglering i 2 kap. 14 § skollagen.
- (6.7.5) Förslaget att grundsärskolan samt frivilliga organisationer bibehåller statsbidrag för läxhjälp tillstyrkes. Skolverket tillstyrker även att statsbidraget till läxhjälp bör avvecklas för grundskolor. Myndigheten avstyrker däremot att sameskolan och specialskolan fortsättningsvis bibehåller statsbidraget för läxhjälp och menar att även elever i dessa

skolformer ska ges den rätt till studietid som andra elever får i stället för läxhjälp (se även nedan, avsnitt 6.7.1).

- (7.8.1) Skolverket tillstyrker att den lovskola som huvudmannen är skyldig att erbjuda inte utvidgas till att omfatta andra årskurser inom grundskolan eller andra skolformer, med ett undantag.
- (8.6) Skolverket tillstyrker utredningens förslag att det inte bör införas bestämmelser i skollagen om obligatorisk verksamhet i lovskola samt att stödmaterial om hur skolor kan arbeta med motivationshöjande insatser bör tas fram av Skolverket.
- (8.7.1 och 8.7.2) Skolverket avstyrker förslagen om obligatorisk lovskola.
- (11.6.1) Skolverket instämmer med utredningens bedömning att regelverket om när betyg ska sättas bör ses över i samtliga skolformer. Myndigheten ser dock inte att en enhetlig teknisk lösning för inrapportering i sig skulle bidra till mer undervisningstid.

Skolverkets synpunkter

Avsnitt 5.5 Bör målgruppen för prioriterad och anpassad timplan utvidgas

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om att villkoren för prioriterad timplan och anpassad timplan inte ska ändras samt att målgrupperna för stödinsatserna inte ska utvidgas. Myndigheten anser dock att även specials skolans och sameskolans elever bör omfattas av stödinsatsen prioriterad timplan och att regleringen för specials skolan och sameskolan bör ses över så att den harmonierar med grundskolans. Enligt utredningen finns för tillfället inga nyanlända elever i sameskolan, men det kan komma att förändras.

Skolverket har inte något att erinra mot att myndigheten ges i uppdrag att implementera insatserna på nytt. Myndigheten vill dock påtala att ytterligare implementering inte kan förväntas lösa alla de svårigheter som utredningen lyfter när det gäller huvudmännens praktiska möjligheter att organisera för prioriterad och anpassad timplan på skolorna.

Myndigheten anser vidare att uppföljning, till exempel i form av fallstudier eller kartläggning av förekomst och användning av prioriterad och anpassad timplan kan ge ny viktig kunskap och leda till både bättre kännedom om och implementering av insatserna. Skolverket bedömer dock att många av de metodologiska förutsättningar som krävs för att kunna studera kausala effekter med hjälp av tillförlitliga data inte skulle förändras av en ytterligare implementering av insatserna.

Avsnitt 6.7.1 En skyldighet för huvudmän att erbjuda studietid för elever i grundskolans årskurs 4–9

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om en skyldighet för huvudmän att erbjuda studietid under två timmar per vecka i anslutning till elevernas ordinarie undervisningstid för elever i grundskolans årskurs 4–9. Skolverket anser dock att även specialskolans och sameskolans elever bör omfattas av rätten till studietid. I utredningen förs många fördelar med studietid fram, jämfört med nuvarande system med statsbidrag till läxhjälp. Studietid ses av många som ett mindre laddat alternativ till läxhjälp, som ett sätt att öka undervisningens likvärdighet mellan olika skolor och elever samt som något som både hög- och lågpresterande elever kan dra nytta av.

Skolverket håller med utredningen om att grundsärskolan inte bör omfattas av kravet på studietid. Det kan dock vara bra om det i det fortsatta arbetet med förslagen tydliggörs hur det är tänkt att regelverket ska tillämpas för elever som läser integrerat i en annan skolform än den där de är mottagna enligt 7 kap. 9 § skollagen.

Skolverket tillstyrker att statsbidrag för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid enligt förordningen (2014:144) även fortsättningsvis bör lämnas till de skolformer där det inte införs någon skyldighet att erbjuda studietid, samt till frivilliga organisationer.

Avsnitt 6.7.2 Studietidens bemanning

Skolverket tillstyrker utredningens förslag att studietid ska erbjudas under ledning av lärare. Skolverket tillstyrker även att annan personal kan medverka, förutsatt att de har sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas utveckling och lärande främjas. Skolverket ställer sig dock tvekan till behovet av en särskild reglering i 2 kap. 14 § skollagen. Förslaget riskerar att göra det otydligt i vilken mån kompletterande personal såsom exempelvis lärar- och elevassistenter kan medverka i genomförandet av undervisningen i bland annat grundskolan.

Skolverket uppfattar att studietiden föreslås fyllas med undervisning i grundskolans ämnen, och det finns inte något idag som hindrar att andra än lärare medverkar i den ordinarie undervisningen i grundskolan (se även prop. 2009/10:165 s. 263 f.). Den skrivning som föreslås ligger mycket nära den som idag gäller för förskolan och fritidshemmet, vilket kan signalera att lärare i mindre grad än i grundskolan i övrigt ska medverka i den undervisning som bedrivs inom ramen för studietiden. Det är därför önskvärt att författningsförslaget i högre grad tydliggörs både i förhållande till förskola och fritidshem och till den undervisning som avses i 2 kap. 13 § skollagen.

Skolverket understryker att alla elever även under studietiden ska ha tillgång till den personal de behöver utifrån sina ordinarie stödbehov i grundskolan, vare sig

det handlar om till exempel behovet av specialpedagogisk kompetens, att studera i ett lugnt och litet sammanhang eller studiehandledning på modersmålet.

Avsnitt 7.8.1 Huvudmannens skyldighet att erbjuda lovskola bör inte utvidgas till elever i andra årskurser i grundskolan eller gymnasieskolans introduktionsprogram

Skolverket tillstyrker utredningens förslag att den lovskola som huvudmannen är skyldig att erbjuda inte bör utvidgas till att omfatta andra årskurser inom grundskolan. Skolverket anser dock att elever i specialskolans årskurser 9–10 bör åtnjuta samma rättigheter som elever i grundskolan vad det gäller möjligheten till lovskola.

Skolverket instämmer i utredningens argument för och beskrivning av att nuvarande lovskolas organisation, innehåll och verksamhet behöver följas upp och utvärderas innan ett eventuellt beslut om att utvidga nuvarande målgrupp till lägre årskurser eller elever på gymnasieskolans introduktionsprogram.¹

Myndigheten vill även understryka att det är viktigt att undersöka elevers uppfattningar om och erfarenheter av lovskola.

Avsnitt 8.6 Frivillig lovskola och förstärkning av det motivationshöjande arbetet är att föredra framför obligatoriskt deltagande

Skolverket tillstyrker utredningens förslag att det inte bör införas bestämmelser i skollagen om obligatorisk verksamhet i lovskola eftersom det närvarokrav som finns för deltagande i lovskola i det befintliga regelverket bedöms vara tillräckligt. Myndigheten tillstyrker även att huvudmän och skolor ska förstärka sitt motivationsarbete inför och under lovskola.²

Vidare instämmer myndigheten i bedömningen att stödmaterial om hur skolor kan arbeta med motivationshöjande insatser bör tas fram av Skolverket. Utredningen lyfter fram att stödet med fördel skulle kunna vara i form av rekommendationer. Skolverket anser dock att myndigheten behöver avgöra formen för detta stöd, i samråd med målgrupperna och andra myndigheter.

Avsnitt 8.7.1 En möjlig utformning av obligatorisk lovskola för elever och avsnitt 8.7.2 Hemkommunen beslutar om förlängd skolplikt genom obligatoriskt deltagande i lovskola

Med anledning av att Skolverket tillstyrker utredningens förslag under 8.6 om att det inte bör införas bestämmelser i skollagen om obligatorisk verksamhet i

¹ Skolverket ändrar härmed sitt tidigare ställningstagande att lovskola bör gälla för grundskoleelever i årskurs 6 och 7, årskurs 7–10 i specialskolan och för elever i årskurs 6 i sameskolan (Remissyttrande *Mer tid för kunskap – förskoleklass, förlängd skolplikt och lovskola*, 2016).

² Skolverket har tidigare framhållit att frivillighet och egen motivation ger bättre kunskapsresultat än obligatorium (*Mer än bara läxor*, 2014).

lovskola avstyrker myndigheten förslagen under 8.7.1 och 8.7.2. Om regeringen ändå vill gå vidare med utredningens alternativa förslag föreslår myndigheten att regeringen väntar med regleringen till dess att lovskolan har följts upp och utvärderats.

Avsnitt 11.6.1 Utredningens bedömning om betygsinrapportering

Skolverket instämmer med utredningens bedömning att regelverket om när betyg ska sättas bör ses över i samtliga skolformer. En bidragande orsak till att betyg sätts vid olika tidpunkter kan vara nuvarande reglering att betyg ska sättas i slutet av varje termin, vilket kan tolkas olika. Myndigheten anser emellertid att tidsaspekten bör ses skilt från och utredas separat från frågan om tekniska system för inrapportering av betyg.

På Skolverkets vägnar

Peter Fredriksson
Generaldirektör

Pia Kangas
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även chefsjuristen Eva Westberg, avdelningschefen Kjell Hedwall, enhetschefen Helena Car och juristen Nisse Rosenlund Hedman deltagit.